

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912. október 27.

243. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház 1 em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 490.

Feladás szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetés:

Egész évre . . . . . 6 kor. | Egy évre . . . . . 3 kor.
Félévre . . . . . 3 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A fiumei haditengerészeti akadémia.

—o—

Haditengerészetünk új flottaprogramja értelmében hadihajó-parkunk egyre bővül. Ennek következtében a légénység, illetve a tisztikar létszámának emelése vált szükségessé.

Az egymásután épülő hadihajók, cirkálók és torpedónaszádok (torpedójárművek) szolgálatának ellátásában különösen fiatalabb tisztekben észlelhető nagyobb hiány.

Erre vezetendő vissza az a körülmény, hogy a cs. és kir. hadügyminisztérium tengerészetiügyi osztálya az utóbbi esztendőben úgy a cs. és kir. tengerészeti akadémiába, mint a tengerésztiszt-jelöltek (aspiránsok) pótlai iskolájába évenként felveendő számaát megnövelte és hogy a haditengerészeti tiszt karában oly kedvezők az előmeneteli viszonyok, hogy a cs. és kir. tengerészeti akadémiába valamely középiskola 4. osztályából 14 életévvel belépett ifjú a 22. életévében elérheti a fregatthadnagy (főhadnagy), 26. életévével pedig a sorhajóhadnagy (századosi) rangot.

Ezen a jó karriére-re való kilátáson kívül még egyéb előnyök is háramolnak a fiumei cs. és kir. tengerészeti akadémiába belépő ifjakra, nevezetesen a sokoldalú művelése nemcsak a szellemnek, hanem a testnek is már a zsenge kortól kezdve. Szabadgyakorlatok, szertorna, vivás, gerely- és füles lapdadobás, magasugrás, futás, evezés, uszás, footballozás és teniszszélesen kívül még egyéb testgyakorlatra, illetőleg játékokra is van alkalom.

Igy télen a közeli karsztban ski-ezhetnek és last nod least a koresolyázást helyettesítő görgőzésben is gyakorolhatják magukat. Sőt a szabadban való sokfél ejáték mellett még a kuglizópályán, télen pedig a táncsal is szórakozhatnak a növendékek. Sétára, illetőleg mozgásra a szabadban pedig az akadémia kerek 4 hektárnyi parkja ad lehetőséget. De azonkívül is van sétára elég alkalmuk, amennyiben a vasárnapi vagy hétköznapi szabad délutánok, botanikai, geológiai vagy gyárlátogató kirándulásokra fordítatnak.

Sokszor egy vagy két évfolyam eleve vagy vitorláz a tengerpart valamely meszesebb eső részéig (pl. Abbazia), ahonnan a növendékek gyalogszerrel térnek vissza az akadémiába, míg a esónakokat egy gőzjármű (gőzesónak) kis kikötőjébe visszavonztatja.

A testből a szellemi gyakorlatra átnidálást képeznek a reális kiképzésre nagyfontosságú tengeri (maritim) gyakorlatok, nevezetesen a felsőbb fokon gőzesónakok,

torpedónaszádok és azok gépi berendezésének kezelése, valamint a kézi ügyességi tanfolyam (slöjd), mely utóbbin egyelőre (a műhely szűk volta miatt) csak a felső három évfolyam vesz részt és pedig a II. évfolyam famunkával, a III. és IV. felváltva fa- vagy gépszerezési és fémmunkával.

Nagyon eltérnek tulajdonképeni tárgyamtól, ha ugy ezen tanfolyam oktatási menetével és az anyag megismerésére való jelentőségével, valamint az elméleti kiképzéssel részletesen akarnék foglalkozni, csupán azt akarom hangsúlyozni, hogy habár a latin, illetőleg humanisztikus kiképzésben való jelentéktelen áldozat árán is a reális művelődésben a tengerészeti akadémiai növendéknek több alkalma van, mint bármely középiskola itanulónak.

Más szóval a haditengerészeti akadémiából kikerülő kadét az életnek van nevelve, már csak egy dalmátparti és két földközi tengeri behajózása révén is sok általános világismerettel rendelkezik, melyek az egyén értékét a mai művelt társadalomban emelhetik.

Igy mi sem természetesebb annál, hogy az akadémia végzett 4 évfolyamáról szóló abszolutórium a monarchia bármely műegyetemére való beiratkozásra jogosítson, amire vonatkozólag különben már folynak a tárgyalások a cs. és kir. hadügyminisztérium tengerészetiügyi osztálya és az illetékes közoktatásügyi hatóságok között. Ez által mód lesz nyújtva arra is, hogy Magyarország köz- és magán- (gyári) hivatalai oly fiatal erőkkel egészítődjenek ki műegyetemi vagy más főiskolán keresztül, kik ismerik már a külföld Magyarországról való véleményét és saját szemükkel is tapasztalták legalább részben, hogy mi igaz az: „Extra Hungariam“ mondásból. Hogy Magyarország politikai és gazdasági élete nem elég lehet ki egy jó magyart, arra a „Budapesti Hírlap“ május 12-iki „Gyengeségünk okai“ című vezércikke eléggé ráutal. Ehhez, sajnos, ez a cikk is szolgáltat egy kis pótlást.

Evvél itt foglalkozni nincs módom, mint hogy kompetensnek se tartom magam erre, de ami Ausztriával közös intézményeinket illeti, ugy a magyar álláspont és befolyás azokban semmi esetre sem fog erősödni, ha a magyarok az azokban való közreműködéstől elzárják magukat, talán a zott sovinizmus vagy az idegen nyelvű szükséges elsajátításával járó nehézségek miatt. Nevezetesen a cs. és kir. haditengerészeti tiszt és tisztviselői karára, valamint légénységére volna megszívlelendő a „Tengerre magyar“ jelszó.

Különben az utolsó esztendőben a fiumei cs. és kir. tengerészeti akadémiába való felvételért folyamodó magyar honosságu ifjak száma emelkedett, ami nyilvánvaló bizonyítéka annak — mit különben Fiume ki-

kötőjének fejlesztése is igazol — hogy Magyarországon is mindinkább a magyar Adria felé fordult a figyelem és mindinkább fokozódik a tengerészetünk iránti érdeklődés.

Sajnos, a magyar részről jelentkezők közül gyakran oly tanulók is akadnak, kiket elégséges előképzettség híjján vissza kell utasítani, minthogy a felvételi feltételeknek legtávolabbról sem felelnek meg.

Ez arra enged következtetni, hogy az érdekelt körökben sok esetben egész téves felfogások uralkodnak a felvételi vizsgák alkalmával támasztott követelményekről, minthogy másképen megmagyarázhatatlan, hogyan jelenhetnek meg felvételnél oly jelöltek, kik az annál követelt tananyagnak, különösen a matematikai részében a leg-elenibb ismeretekkel sem rendelkeznek.

Nagyon eltérnek a tárgytól, ha részletezni akarnám az egyes tantárgyaknak felvételi vizsgák alkalmával megkövetelt terjedelmét. E tekintetben az évenként kiírt pályázatokra, valamint a magyar nyelven is kapható alapszabálykivonatokra utalok, melyből pontosan kivethető, mily alapsmeretek kívántatnak meg az egyes tárgyakból.

Azokkal az esetleges nehézségekkel, melyekkel a jelölt a szolgálati nyelv nembi-rása miatt találkozhat, a vizsgáztató bizottság a kérdés magyarra fordításával, vagyis tolmács alkalmazása által számol, tehát az illető jelölt a kérdésre magyarul is felelhet, ugy hogy többnyire csak a hiányzó matematikai előképzettség az, amely döntő. Ez utóbbi azonban az előirt terjedelemben elengedhetetlenül szükséges, ha elgondoljuk, hogy a theoretikus és praktikus szakismeretek nagy része, melyekkel a tengerész tisztnak rendelkeznie kell, alapos matematikai képzettségen épül fel és a cs. és kir. tengerészeti akadémián előadandó általánosan és különösen képző tantárgyak befejezésére csak 4 évfolyam áll rendelkezésére. A tengerésztisztjelölt ugyanis mentől előbb vezető tulajdonképeni hivatásának, az aktív tengeri szolgálatnak teljesítésére, melynek sajátossága magával hozza az iskolapadon eltöltött időnek lehetőség szerint való redukcióját.

Nem német nyelvű iskolákról jövő, a felvételre igényttartó tanulók amugy is abban az előnyben részesülnek, hogy módot kapnak ugynevezett előkészítő tanfolyamokra a német nyelv elsajátítására, amennyiben az első évfolyamot minden további nélkül megismételhetik, ha a német nyelvet az év folyamán nem bírnák annyira elsajátítani, hogy legalább elégséges eredménnyel tudják az egyes tantárgyakban az előadást követni.

A tananyag terjedelmének oly kibővítése, mint azt például az előirt matematikai előképzettség redukálása maga után

vonná, a rendelkezésre álló idő korlátolt voltára való tekintettel, lehetetlen, de meg ne is ajánlatos, minthogy amugy is csak intelligens és jól előképzett jelöltek nyújtanak némi garanciát az intézetben, valamint későbbi pályájukon való megfelelő előmenetelre különösen a mostani korszakban, midőn a maritim technikai tudás összes ágazatában való tetemes haladás a tengerésztiszt irányában mindinkább növekedő igényeket támaszt a jelzett értelemben.

Ha pedig párhuzamba állítjuk az osztrák (angol) tengerésztisztképző iskola felvételi vizsgálatának anyagát a mi akadémiánkéhoz, akkor — mint azt a más alkalommal közlendő példák mutatandják — csak a mértanban látunk kisebb követelményeket, melyek azonban, a földrajzi, történelmi és főleg az anyanyelven való fogalmazása és más egyebek terén megkivánt többlettel busásan ki vannak egyenlítve, ha tekintetbe vesszük, hogy még latin nyelvismeret is követelnek, bár modern és szűkkörű vonatkozásban. E mellett azonban meg kell gondolni, hogy a felvételre kerülő angol ifjak kora 13 év, a fiemei akadémia 14—16 évi korhatárához viszonyítva.

Midőn tehát a következőkben a felvételi vizsgálatok alkalmával magyar ajkú jelöltek részéről tapasztalt hiányos előképzettséget egy néhány példával illusztrálom, azon szülőknél remélek felvilágosítással szolgálni, kik fiaikat a tengerésztiszt bár szép, de nehéz pályájára adni szándékoznak.

A fontosabb tárgyakon kezdve, így pl. hogy csak néhány példát említek, Pythagoras-tantételét több jelölt nem tudta, egy jelöltől pedig úgy tetszett, mintha e tételt említeni sem hallotta volna soha. A „megkövetelt előismeretekre“ vonatkozólag kérdőre vonva, azt felelte, hogy apját ismereteiben való e hiányra figyelmeztetve azt kapta válaszul, hogy a dolgot nem kell annyira szigorúan venni. Többek közt egy négyszög adott szögéből a másik 3 egyenlőt az egyik jelölt úgy kereste, hogy a fokokat a percekkel és másodpercekkel összegezte és az eredményt 270°-ból kivonta. Egy gömb adott felületéből pedig az átmérőt 4-el való osztással dm²-ban állapította meg.

Volt olyan, ki a tetraedert nem tudta megnevezni és éppen Pythagoras tantételének ismerete híján megakadt egy egyenoldalu háromszög területének kiszámításán.

A természettudományok terén is nagy ismerethiányt tapasztalt a vizsgáló bizottság egyes magyar nyelvű tanulóknál s a történelemben és földrajzban sem volt kielégítő az átlageredmény. dacára a többnyire hazai vonatkozású kérdésekben. Így például az egyik jelölt a mohácsi vést az 1356-ik évre tette írásbelijében és a Duna mellékfolyóiképp annak Magyarországra való torkolása előtt a Dnypert és Pruthot adta meg, még a magyar fogalmazásuk is hemzsegett a helyesírási hibáktól.

Mindezek mellett még a német nyelvtudás igen fogyatékos a magyar jelöltek nagy részénél, miről az e cikk keretében nem közölhető írásbelik tehetnének tanúságot. Pedig oly ifjaktól, kiknek vágyuk netovábbja a haditengerészeti pálya, talán el lehet várni annyi ambíciót, hogy anyanyelvükön kívül legalább egy világnyelvet, mint Magyarországon legalkalomszerűbben elsajátíthatót, a németet, ha nem is társalgásban, de legalább írásban és fordításban bírják akkor, midőn az akadémián ugyis még három nyelv elsajátítása vár rájuk.

Ily viszonyok között nem csodálandó,

hogy például tavaly a magyar jelölteknek körülbelül fele lett visszautasítva rossz vizsgaeredmény miatt, ami különben nem is szigorú selejtezés, ha tekintetbe vesszük, hogy más, például japán, haditengerészetek megfelelő intézeteibe a jelentkezők sokkal kisebb hányadát veszik fel.

E gyenge vizsgaeredmények oka pedig nem pusztán abban a körülményben keresendő, hogy a magyar középiskolák alsó négy osztályának tananyaga érthetőleg nem üti meg a mértékét annak, amit az osztrák 7. osztályu főreáliskola megfelelő osztályaiiban, különösen a matematikai tárgyakban előadnak, hanem főleg abban, hogy az akadémiába való felvételre igényt tartó ifjak nagy része már a középiskoláról is középszen adali am. ösítéssel kerül a felvételi bizottság elé és nem igyekeznek elég szorgalommal a cs. és kir. tengerészeti akadémia szervezeti szabályzata által előírt előismeretekben való esekély jártasságukat az e célra rendelkezésükre álló szünetekben pótolni.

A haditengerészeti pályára lépni szándékozó magyar ifjak hozzátartozóinak tehát a következő tanácsokat kellene figyelembe venniük:

1. Csak oly tanulók kérelmezzék a cs. és kir. tengerészeti akadémiába való felvételt, kik intelligensek és kellő gyakorlati érzéssel is bírnak, amellet azonban a középiskolában a matematikai és a többi ugynevezett reáltárgyak tananyagának elsajátításában semmiféle nehézségekkel nem küzdöttek.

2. A felvételi vizsgára boesátott vagy arra előjegyzett pályázók ne mulasszák el magukat a szüneti folyamán akár egy instruktor, utján, akár pedig önképzéssel is, különösen a mennyiségtan-, mértan- és a természettudományok terén a megkövetelt terjedelemben előképezni.

3. Oly ifjak, kik ezt elmulasztják, jobban teszik, ha az akadémiába való felvételtől eleve lemondanak mert a visszautazásból hozzátartozóikra csak haszontalan és olykor tetemes költségek háramlanak.

A cs. és kir. tengerészeti akadémia pártasznoksága az eddigimél is tágabb mértékben hajlandó a tengerre igyekvő ambiciózus magyar ifjakat tanácsosul, iy például többek közt az évenként a felvételi vizsgálatok alkalmával előfordult írásbeli feladatok megjelentetés céljából való rendelkezésre boesátása által is segíteni, mert ettől egyrészt a jövőre jobb vizsgaeredményeket, másrészt pedig a magukat a tengerészpályára szánó magyar ifjak számának emelkedését reméli, minthogy a felvételi vizsgákra való előkészülés nem fog — mint egyesek azt hangoztatták — leküzdhetetlen nehézség számba menni.

—o—

Itt a háboru!

—o—

Itt van az ujságok és a hadi tudósítók évadja, nemesak az ujságírók fantáziája röpköd ilyenkor a messzeségben, hanem a hozzá nem értő publikum, értem alatta a hölgyikéket és az ujságolvasó közönség azon részét, kik addig teljesen megvoltak elégedve, a napi hírekkel és a színházi rovattal.

El lehet képzelni, hogy az a különféle idegen szó mennyire megzavarja kis agyukat a kérdészködésnek se hossza, se vége. „Demarche“ meg követek, ultimátum genfi conventio, sárga, fehér, fekete könyv és Isten tudja miféle kotyvalék, mely mind a törvényes öldöklés előhírnöke.

Ez mint ujságolvasó ember, az orvos szemüvegén át nézem és vizsgálom az ujságírókat és lelki öröömre szolgál, habár nincsenek ez egyes cikkek és hírek alatt az illetők nevei, mégis magam elé tudom őket varázsolni.

Hát nézzük a komoly ujságokat. Hiszen komolyan, tán mindegyik komoly és megbízható információja alapján ír, mert mindegyiknek van jelenleg egy nagyon magasállású személyisége, ha mindjárt a „Távírási iroda“ is.

A komoly ujság, majdnem minden vezércikkében a megbomlott egyensúlyról ír. Megbomlott egyensúly, hát mi a fészkes fene ez?

A köznapi életben sokat hallunk bomlott óráról, emberről, birkáról, de a bomlott egyensúly: fából vaskarika.

Már most az az ujságíró, akinek feladata a bomlott egyensúlyról vezércikkezni, felveszi a komoly coturnusokat, ráncba huzza homlokát, szemei aggódva néznek, ajkai kissé nyitva, keze a tolszárát félig megnyomva rója a betűket.

Minekután a bomlott „Egyensúly“ keletkezését is meg kell világítani, megszólaltatja a kegyelmes urakat, majd a delegáció tagjait, kik mind a modern Cassandra szerepeit játszzák.

Csak tessék elképzelni, minő fontoskodó ábrázatot vág ilyen nagyság. Ime az ő szavai a vezércikkben: „Még nem adom fel a reményt, a mozgósítástól a háboruig van még egy stáció az ultimátum, és hol van még a nagykövetek „De marchje“, mi minden eshetőségre készen állunk, a béke fölött őrködni, de ha másképpen nincsen, tudni fogjuk a kötelességünket, de mindenesetre higgadtan fogjuk mérlegelni a dolgokat, hogy az „európai egyensúly“ meg ne bomljon.

A szociáldemokraták lapja:

A vezércikkíró nem szólaltat meg senkit, az ő elvei mindig raktáron vannak, vérben forgó szemekkel, ajkait zárva, a tolszárát erősen megnyomja, ideges mozdulatokat végezve ülőhelyén, maga elé képzeli a nagy tömeget, mely minden szavát ellesli. „Tömeg-proletárság!“ a címe cikkének, tolla alól a proletárok vére folyik, a vágóhídra viszik a hazátlan bitangokat, oda a jó proletár vér, hogy védje azoknak a zsebét és életét, kik teljes életükben, mint paraziták ültek a proletár nyakán. Elvtársak! Nekünk nem kell a háboru. Ti hozzátok fordulunk világ proletárjai, emeljétek fel szavaitokat, le a modern „Tömeggyilkolással“, mert a ti drága véretek kioltásával, egy fikarenyival sem viszitek előbbre, nyomorult léteket. Mivel a nép semmiféle háboruval nem nyerhet, mivel a nép ellenségei itthon vannak, mivel a tőkésektől, nagybirtokosoktól és mindenfajta hivatalnokoktól kisajátított állam sorsa, végső elemzésben közömbös az anyagi javakból, politikai jogokból és kulturából egyaránt kiszorított nép számára, — azért nincs olyan háboru a kapitalista társadalomban, melynek joga volna a nép támogatására és rokonszenvére számítani“, stb., stb.,

A boulevard-lapokban sürgöny-póznák, telefon-kagylók, ágyu ütegek, aeroplánok, kinematográfok, torzrajzai után, vastag betűkkel „Világháboru“ cím alatt ír az ujságíró. Fürge riporter, evikeres, kagyló a füle mellett, egyik szemé félig beesukva, cigarettát két ujja között, a tolszárát könnyedén fogva, nyílt ábrázat, ajkait félig mosolyra huzva, szaporán, röviden, velősen, slágerekkel dolgozva, rója a betűket. Szófia, Belgrád, Athén, Cetinje egy lángtenger, vihar-

felhők tornyosulnak az egész Balkánon, már cikáz a villám, egy szikra és a villany-nyal telített „európai egyensúly” felrobban. Már felrobbant! Saját kiküldött tudósítónk telefonálja, hogy az egész Balkán mozgósít, már a montenegróiak levágtak az elesett törökök orrát. Olvasó-közönségünk meg lehet győződve, hogy saját kiküldött tudósítónk a legpontosabban fogja a hírszolgálatot teljesíteni, erre a célra külön telefonvezetékét tettünk a Balkánra.

A fődolog, hogy az ember ne veszítse el a fejét ilyen háborús időben, mert elvégre a békét is meg kell menteni.

K. J. dr.

Ujdonságok.

— **Az irgalmas rend generálisa Fiumében.** A betegápoló irgalmas rend generálisa Hoch Ágoston, aki most a magyarországi irgalmas kolostorokat és kórházakat vizsgálta felül, titkárja kíséretében Zágrábról Fiuméba érkezett és innen székhelyére, Romába utazott. A rendfőnök, akit Moskovits Boldizsár a magyar irgalmasok zágrábi házfőnöke is elkísért Fiuméba, tegnap a báni palotában Cuvaj királyi biztossal tisztelgett, azután részt vett azon a konferencián, amelyet a zágrábi irgalmas kórháznak a Jellasichterről való kitelepítése ügyében a városi hatóság és a kormány együttesen tartottak.

— **A „Saida” gyereiskolái vízrehoesátása.** Ma reggel kilenc órakor ment végbe a monfalconei Cantiere Navale Triestino-ban az „Admiral Baron Spaun” testvérhajójának, a „Saida”-nak felavatása és vízrehoesátása. Az ünnepségen, amelyen Hohenlohe Franciska hercegnő, a triezsi helytartó felesége volt a keresztanya, nagyszámban képviseltették magukat az összes polgári és katonai hatóságok, nevezetesen a triezsi és isztriai helytartóság, a hadügyminisztérium, a haditengerészet, a vezérkar, a triezsi országos és autonóm hatóságok, az osztrák Hottia-egyesület, továbbá számos intézet és egyesület. A Triezsből induló vendégek részben hajón, részben a déli vasút külön vonatával mentek a vízrehoesátás színhelyére, a monfalconei hajógyárba. A külön vonat 6 óra 55 perckor indult a triezsi pályaudvarról, míg a meghívott közönség rendelkezésére álló két külön gőzös a San Carló molárról reggel fél hétkor ment el. Hohenlohe Franciska hercegnő, a hajó keresztanyja reggel 7 órakor kíséretével együtt megjelent a haditengerészet triezsi állomás hajójának, a „Panther”-nek fedélzetén, ahol a paranesnok nemsokára megadta a jelet, a hajógyárba való indulásra. Az egyházi szertartást Jackl Antal tabori főesperes végezte. A vízrehoesátás pillanatában megszólaltak a lovag Friedler ellentengernagy paranesnoksága alatt álló cirkáló és torpedó flottilla ágyúai, amelyek versenyt dörögtek a hocholói közönséggel. A flottilla, amely napok óta a triezsi kikötő Sanita rivája mel-

lett horgonyzott, ma reggel 6 órakor indult el Monfalcone-ba. A külön vonat közönsége féltizenkettőkor érkezett vissza Triezsbe, ahol a Necker villában levő katonai állomási és haditengerészeti kerületi paranesnokságon félkettőkor dezsóné volt a polgári és katonai hatóságok vezetői részére.

— **A városi költségvetés tárgyalása.** A rappresentanza a jövő héten, szerdán és esütörtökön ülést tart, amelyeken tárgyalni fogja az 1913. évi városi költségvetést.

— **Az esküdtek listájának hitelesítése.** Vio Ferenc dr. polgármester az esküdtek lajstromát hitelesítő bizottság tagjaiul Adelsfeld A. dr., Cartesio, Gherbaz, Stupicich, Koller, Brazzoduro, Fabich, Gerzmann, Bosizio, Stanflin, Pagan és Riccotti képviselőtestületi tagokat tette meg.

— **Vihar az Adrián.** Míg nálunk a Quarnero töldeben a néhány napi esőzés után kitisztult a menyholt és enyhe időjárás van, addig az Adria-tengeren vihar dúl, amely a hajók közlekedését nagyban zavarja. A „Venezia” olasz gőzös mely ma reggelre volt esedékes Ravennából Fiuméba, a késő délelőtti órákig nem érkezett meg. Ugyanekkor késést szenved a „Duna” magyar gőzös, melynek ma reggelre kellett megérkezni Gravesából.

— **Ei a háborúba!** Az Osztrák-Lloyd hajóstársaság „Samos” gőzösén ma reggel 226 görög alattvaló érkezett Fiuméba. Itt 220 görög csatlakozott hozzájuk s ma délutén a hajó Petraszba indult velök. Az idegenből hazatérő görögök ott azonnal jelentkezni lagnak a háborúban való részvételre.

— **Gyűjtenek a triezsi görögök.** Triezsből jelentik: Az itteni görög kolónia gyűjtése a sebesült harcosok javára 100.000 koronát eredményezett.

— **Novemberi előléptések a haditengerészetnél.** Mint Bácsból jelentik a haditengerészetnél a novemberi előléptések igen kedvezőek lesznek. Két sorhajókapitány ellentengernaggyá, 4 fregattkapitány sorhajókapitánnyá, 5 korvettkapitány fregattkapitánnyá, 7 sorhajóhadnagy korvettkapitánnyá, 8 fregatthadnagy sorhajóhadnaggyá és 12 tengeri zászlós fregatthadnaggyá fog előlépni a tisztikarban. Az előléptetésre soron levők között magyar egy sincs.

— **Dohánytermelés a tenger melléken.** Megirtuk már, hogy a pénzügyminiszter elhatározta, hogy a tenger melléken meghonosítja a dohánytermelést. Erre vonatkozólag még a következőket közlik velünk: A termelési kísérletek Portoró és Novi között törtétek, a Vinodol nevű völgyben, meg ez a borától védett hely is dalmáciai éghajlattal bír. Az osztrák kormány már régóta kedvező eredményvel termel dohányt Dalmáciában.

— **A Szabadlyceum első előadása.** Balla Ignác, a kitűnő író hétfőn este félhétkor a Szabadlyceum meghívására előadást tart Edisonról. A felolvasás a felsőbb leányiskola termében lesz.

— **Raguzában elégették a magyar zászlót.** A trialista mozgalmak és a délszláv heccék átszaptak már a dalmáciai partokra is. Aki a monarchiának ezen a gyönyörű vidékén járt, személyesen győződhetett meg arról a gyűlölettel izzó ellenérzésről, amit a dalmaták táplálnak ellenük magyarok és az ausztriai németek ellen. Odáig megy az ellenségeskedés, hogy az Ungaro-Croata hajóin ismeretlen kezek letörölnek minden magyar föliratot és ahol, bármely nyelven,

magyar tengerpartról történik említés, oda a horvát szót csempézik be. A tüntető kedv különösen a királyi biztosság szerencsétlen intézménye óta erősödött meg. De a mi Raguzában — a horvátok szerint: Dubrovnikban — történt néhány nap előtt, az a helyzet teljes elvadulására vall. Október közepe táján összeverődött 10 raguzai horvát és dalmata, valahonnan magyar zászlót kerítettek és gunyos kiáltások közben, délszláv dalmatákat énekelve, elégették a magyar államiság szimbólumát. A demonstrációnak hamar híre futott a katonákkal és csendőrökkel erősen megrakott városban és felsőbb utasításra megindult a nyomozás. A kerületi főnök, dinasztikus érzelmű német ember, nem ismert tréfát. Tudta, hogy a tüntetés nem eszópán a magyar állam, hanem a Habsburg, monarchia és a dualisztikus rendszer ellen irányult. Kíméletlenül összefogdosztatta a zászlóégetőket — voltak vagy tizen, köztük három kereskedő — és fejenként tizenégy napi elzárásra ítélte őket. Nagy izgatottságot keltett ez az ítélet Raguzai lakossága közt. Több tekintélyes polgár fölkereste a város polgármesterét, hogy intervencionáljon az elítéltek ügyében. A kerületi főnök előtt csak néhány szót ejthetett a polgármester, mert fölöttes hatósága csendőröket hivatott és nagyon energikusan ezt dörögte a raguzai pedesza füllébe.

— Vegye tudomásul, hogy ön egy büntetendő cselekményt támogat és hatóság léteére törvényteleniséget kíván tőlem. Azonnal hagyja el a helyiséget, különben lecsukatom!

A polgármester elsomfordált s látva a szuronyos csendőröket, semmi kedvet sem érzett a további ellenkezésre. — Azt az imponálóan erős kerületi főnököt jó lenne átcsalogatni hozzánk Horvátországba.

— **Az új adótörvények.** A „Magyar Pénzügy” a pénzügyminisztériumban a következő információkat kapta az új adótörvényekre vonatkozólag: Az adótörvények 1913. január 1-én fognak életbe lépni. A még hátralevő végrehajtási rendeletek, melyek a jövedelmi adók, a kereseti adóra és a közadók kezelésére vonatkoznak, e hó végén fognak megjelenni. A jövő hónap elején kezdetét veszi a pénzügyigazgatóságoknál a személyzet betanítása, amit a pénzügyminiszter által máris kijelölt közegek fognak végezni. A pénzügyminisztériumban el vannak készülve arra, hogy az új adótörvények végrehajtásánál eleinte nagy nehézségekkel kell majd megküzdenni, amit még fokoz az a körülmény is, hogy a hátralevő idő aránylag rövid arra, hogy a hivatalnokok a terjedelmes végrehajtási rendeleteket alaposan megismerjék.

— **A halál torkában.** A via Pomerion regnap hajszálon mult, hogy halálos szerencsétlenség nem történt. Vlasse János 55 éves kocsi leest a koesi bakjáról s éppen a kerekek előtt terült el a földön. Az öreg ember azonban nem vesztette el lélekjelenlétét és kezeivel a kullébe kapaszkodva elrántotta magát a kerek elől. A lovakat megállították s a sáros embert az út szélére vitték. Miután arról panaszkodott, hogy a jobb lábán fájdalomt érez, a nem messze levő mentőállomásig támogatták. Onan bevitték a kórházba. Megállapították, hogy a bakról való leesésnél jobb lábszársontján törést szenvedett. A halál torkából megmenekült ember gyógyulása több hetet vesz igénybe.

— **A kikötőből.** Okt. 26. Erkezett: „Gastein” osztrák gőzös Konstanzból 80 zsák borsóval, 28 hordó olajjal és 10 tonna vegyes áruval; „Szamosz” osztrák gőzös Triezsből üresen; „Jadran” osztrák gőzös Makarskából 50 hordó borsóval; „Galipoli” olasz gőzös Bariból 400 zsák szentjánoskenyérrel, 420 zsák dióval és 100 bál jutával.

Indult: „Fivira Antoniette” olasz gőzös Triezsbe 60 tonna fával, 60 tonna sóval és 50 tonna babbal; „Carló Piaggia” olasz virolás Velenécbe üresen.

— **Táncestély a Magyar Körben.** A fiumei Magyar Kör ma, szombaton este tagjai részére házi táncmulatságot rendez a volt Minna-villában levő kórhelyiségében.

Richter cipői a legjobbak és lelegegánsabbak.

RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37, Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

Olasz ripacsok a fiumei színházban.
Fiuméból jelentik a „Magyar Hírlap”-nak: A fiumei városi színházban néhány nap óta a Magnani-féle olaszországi operett stagione működik és a Dollárkirálynő, Luxemburg grófja, A tavaszi szerelem és az Éva című operetteket adták elő. A társulat tagjai hang, énektudás és játék dolgában nem is hasonlíthatók a mi vidéki városaink operett-társulatainak tagjaihoz. Az előadások gyalázatosan rosszak és a zenekar igyekszik a színészek játékához lesülyedni. Érdekes, hogy a fiumei városi színházat kezelő bizottság, amely a legutolsó olasz színház-társulatot is beereszti a színházba, nem ad helyet a magyar színésznek, amely Fiumében a Fenice-szinkör lebontása óta már második éve hajléktalan. A magyar társulatok visszautasítását kétféleképpen indokolják. Az egyik indok az, hogy a színház alapítólevelének rendelkezése szerint ez a műintézet csak a latin muzsának adhat hajlékot, a másik pedig, amit a fiumei olaszok maguk között hangoztatnak, az, hogy a magyar színjátszás nem művészet és annak nem lehet helye a par excellence művész-hajlékban, már mint a fiumei városi színházban.

A Magyar Hírlap híréhez mi is hozzátehetjük, hogy a mi aradi, szegedi, nagyvárad, pozsonyi, pécsi, temsevári stb. színházaink operette-ensembleje toronymagasságban áll az itt működő Magnani-társulat felett s hogy az említett magyar színház-társulatoknak sokkal méltóbb helye volna a Kommunálban mint Magnaniéknek.

— **Adria hegyi-forrási asztalvíz.** (Adria Hochquellen Tafelwasser) elnevezés alatt dr. Kozma László hazánkfia a nyár folyamán Abaziában az európai híri monteggiorei hegyi forrásvíz felhasználásával, ásványvíz-gyárat létesített, melynek terméke Abbaziában és a dalmát tengerparton, már is közkedveltségnek örvend. Fiumében a városháza mellett Via della Loggia 14. szám alatt nem régen raktárt állított fel a vállalat, hol ásványvizét potom árban fél literes palackját 10 fillérjével, egy literes palackját pedig 15 fillérrel hozta forgalomba — nához szállítva. A raktár telefonszáma 15-66.

x **Az anyatej pótlása** lehetetlen és így ne kockáztassa senki sem a gyermek egészségét, hanem a lehetőségig emlőn táplálja, ezt mondják a világ összes orvosai. Az elválasztás percében kell a tápanyag megválasztására kiválóan ügyelni és kell hogy minden anya tudomást szerezzen arról, miszerint a gyermek leghatalmasabb tápszere az elválasztás pillanatától a Phosphatine Fallières.

x **Berlin-szálloda Budapest.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 diszesen berendezett szobákból álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Otto az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

GAZDASSZONYI ÁLLAST KERES
magános urnál, vagy anyátlan gyermekek mellé, tisztességes, szolid nő, aki a házvezetéshez kitűnően ért, a magyar konyhában jártas s gyermekeknek hüen gondját viselő. Cim: Bokor Mariska, Salita del Ricovero 3 szám.

TŐZSDE.

	Okt. 24 zárlat	Mai árf. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	790.	788.—
Osztrák hitelrészvény	598.75	603.50
4%-os koronajáradék	84.60	84.80
Osztr.-magy. államvasut	670.	675.—
Jelzálogbank	415.50	416.—
Leszámitolóbank	501.50	506.—
Hazai Bank	283.—	288.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	527.—	532.—
Rimamurányi	719.50	724.—
Salgótarjáni	710.—	711.—
Közüti Vasut.	646.—	651.—
Városi Villamos	367.50	370.—
Adria	496.—	—
Déli Vasut.	103.—	—
Magyar Cukoripar	2750.—	—
Rizsgyár	3580.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza októberre	11.09	11.08
Buza áprílra	11.93	11.96
Rozs októberre	10.08	10.06
Rozs 1913 áprílra	10.58	10.58
Tengeri májusra	8.07	8.13
Zab októberre	12.20	12.15
Zab áprílra	11.37	11.38
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	601.50	604.—
Magyar hitelrészvény	790.—	790.—
Osztrák magyar államvasut	670.—	676.—
Déli Vasut.	103.—	106.—
Alpesi	946.50	954.—
Skoda	722.—	739.—
Osztr. koronajár.	84.90	—
Fiumei és trieszti értékek:		
Fiumei 4%-os kölesönkötv.	92.—	Legutóbbi kötések átlagár.
Banca Fiumana	640.—	
Fiumei Kereskedelmi Bank	302.—	
Fiumei Népbank	114.—	
Litorale Bank és Takarékszövet.	228.—	
I. Horvát Takarékpénztár	6000.—	
„Indeficienter” tengerhajóz. Nom 250	500.—	
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1420.—	
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1120.—	
Orient tengerhajózási társ.	1440.—	
Ált. Forgalmi r. t.	2250.—	
Magyar Olajgyár	212.—	
Austro-Americana	276.—	
Navigazione Libera Trieste	578.—	
Osztrák Lloyd	508.—	
Stabilimento Tecnico	9850.—	
Ampela Szeszpároló Rt.	415.—	
I. Trieszti Rizsgyár	882.50	
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	392.—	
Spalatoí Portland Cement	394.—	
Assicurazioni Generali	905.—	
Riunione Adriatica	3875.—	

„Margherita” mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

Szombaton, 26-án és vasárnap, 27-én

Egy óras tartamu műsor

Dráma a tanyán.

Egyjke a legjobban sikerült mozidramáknak.

Ujdonság Fiumében!

Ezután egy kitűnő bohózat következik.

Távirat — Telefon. A Balkán háboru.

A bolgár hadügyminiszter nyilatkozata.
SZOFIA, okt. 26. A bolgár hadügyminiszter a külföldi lapok tudósítói előtt akként nyilatkozott, hogy a törökökre nézve a legegyszerűbb volna, ha rögtön méltányos békét kötnének a balkán államokkal. A török hadsereg ugyanis gyöngye, ellenállásra képtelen és ha csak annyit tud produkálni, mint Drinápolynál, és Kirk-Kilissénél, úgy az egész török haderő megsemmisül.

A drinápolyi harc.
KONSTANTINÁPOLY okt. 26. Drinápolynál a harc az egész vonalon előrsíesatározásokkal kezdődött. A bolgárok egyik hadosztlopa Arnaudköig nyomult előre. Innen a tüzéség megkezdte a tüzelést a hidon átvonuló oszmán csapatokra. A harc Kontsától északkeletre azzal végződött, hogy a bolgárokat visszauzték Pairaban, Drinápoly és Kirkkilise között levő hadállásukba. A másik bolgár hadosztlop Drinápolytól nyugatra Marassig és Kadiköig nyomult előre. A csapatok egy részét állítólag Csirmenig és Karagecsig visszavetik. Meg nem erősített hírek szerint a törökök bolgár területre nyomultak be. A harmadik bolgár hadosztlop az Arda völgyében Csazalikig nyomult előre. A lovasság előrsíesatározásai a bolgárok hátrányára végződtek. A harcot óriási elkeseredéssel folytatták és több ponton szuronyharccal fejezték be.

SZOFIA okt. 26. Egy nagy török hadosztlopot állítólag egy egész hadosztlyt, mely Drinápolytól 6 kilométernyire megtámadta a bolgárok hadállását, bolgár tüzéség csaknem teljesen megsemmisített, úgy, hogy csak kevesen tudtak az erődbe, ahonnan ezt a kirohanást tették, visszatérni.

A Marica völgyében.
LONDON okt. 26. A Daily Mail haditudósítója táviratozza Konstantinápolyból: Mint egy drinápolyi távirat közli, Marasnál a törökök kilene órán át csatáztak 30.000 főnyi bolgár sereggel és az ütközet a bolgár csapatok vereségével végződött. A törökök négy ágyut és hét Maxim-golyószórót zsákmányoltak. A Standart tudósítójának jelentése úgy szól, hogy a bolgárokat a törökök Karagacba verték vissza, amely helység Drinápolytól nyugatra 30 kilométer távolságban van.

A törökök vereségei.
STARAZAGORA okt. 26. Eppen most adják ki itt a Kirkkilise elstéről szóló hivatalos lejtentést. Kirkkilise délelőtt 11 órakor esett el. A törökök nagy rendetlenségben Bunarhisarba vonultak vissza és egy gyors tüzelő üteget és tizennégy iőszerkocsit

APOLLO SZÍNHÁZ

Via Alessandro Volta 6. sz. — Igazgató Troppauer Ármin.

ELŐZETES JELENTÉS.

Szombaton, 1912 november 2-án pontban este félkilenckor

nagy megnyitò előadás.

Szigoruan decens elsőrendű családi műsor.

hagytak hátra. (Bunarhisar Kirkkilisetől délkeletre, mintegy harminc kilométernyire fekszik. Szerk.)

BERLIN okt. 26. Imhof pasa tábornok a N. Fr. Presse levelezője előtt úgy nyilatkozott, hogy Kirkkilise eleste kétes siker a bolgároknak nézve. A törököket ez arra fogja kényszeríteni, hogy jobbszárnyukat délnek visszahajlítsák. A bolgár hadsereg kénytelen volna ezt a visszahajlított szárnyat megtámadni és ez által abba a nagy veszedelembe jutna, hogy a törökök előnyomulása a Sarai-Csorlui vonalon visszavehetné őket a saját frontjukon küzdő csapatokra. Ilyen módon Kirkkilise elestének a törökökre nézve nincsen döntő jelentősége.

A bolgár előnyomulás.

SZOFIA, okt. 26. A razlogi kerületben a bolgár csapatok teljesen hatalmukba kerítették a Mesta folyó felső szakaszát. Mehomia környékén egy török gyalogos századot megsemmisített a bolgár haderő. A Mehomiát védő zászlóalj megadta magát.

KUSTENDIL, okt. 26. A macedón felkelők a Mesta mentén harminc falut tartanak hatalmukban. Hihető hogy 8—10 napon belül a bolgár és szerb hadak egyesülni fognak.

A szófiai zsidók.

SZOFIA, okt. 26. A főrabbi intézkedése folytán ma az összes szófiai zsidó templomokban hálaadó istentisztelet volt, melyen a bolgár fegyverek további győzelméért imádkoztak. A szófiai zsidóság kórházat szervezett és a hitközség költségére ápolgat betegeket.

Bolgár győzelem.

SZOFIA, okt. 26. A bolgárok tegnap bevették Dunarpasát. Drinápoly, mint hivatalosan jelentik, lángokban áll.

Sebesültek.

KONSTANTINAPOLY, okt. 26. Ma 15 esbesült hoztak Kirkkiliseből és 17-tet Drinápolyból. A sebesültek között három örnagy van.

Török visszavonulás.

DRINÁPOLY, okt. 26. A törökök visszahúzódtak a támadó bolgár tulerő elől a Marica-folyó jobb partjára, mert a külvárosokban támadt tűz nagyon megnehezíti a védekezést.

Kumanova mellett.

KONSTANTINAPOLY okt. 26. A hadügyminisztérium hivatalos formában közli a következőket: A török nyugati hadsereg, mely Kumanova környékén van koncentráva, megtámadta a szerb főhadserget, mely Sándor trónörökös parancsnoksága alatt négy hadosztályból áll. Az ellenség, melynek e heves csatában jelentékeny veszteségei voltak, teljes vereséget szenvedett és az ottomán csapatoktól üldözötve, északkeleti irányban vonul vissza.

BELGRÁD okt. 26. Este Vranjából hivatalosan jelentik: A szerb hadsereg ma Kumanovától északra megtámadta a török

pozíciókat, melyeket három török hadosztály védelmezett. Heves küzdelem után a törökök megfutamodva, Úszküb felé vonultak vissza. A szerb hadsereg jelenleg Kumanova és Úszküb között van. Kumanova szerb kézen van.

A török főhadiszálláson.

KONSTANTINAPOLY okt. 26. Kirkkilise kiürítéséről ezt jelentik itt: Afővezérlet elrendelte Kirkkilise kiürítését, mert ott céltalanna klátta a mérközést a török haderő elégtelensége miatt. Ugy szólt az utasítás, hogy minden hadtestet, a drinápolyiak kivételével a főhadiszállásra kell koncentrálni, amely Eskibaba és Lüle Burgas közt van.

A főhadiszálláson eddig hét hadtestet koncentrált a fővezérlet Konstantinápolyban és a környéken pedig négy hadtest, amely a főszeregnek tartalékul fog szolgálni. Ez a haderő kezében tartja a vasutat Drinápoly és Konstantinápoly közt. Ha a bolgár sereg itt fog előnyomulni, szemben találja magával az egész török derék hadat. A Kirkkilisei ütközet nem jelentőséges és a kivonulás csupán stratégiai hadművelet volt. Ez által vált lehetővé, hogy az egész sereg fölött Nazim pasa átvehesse a vezetést.

Tarabost körülzárták.

RJEKA okt. 26. A legutóbbi jelentések szerint a montenegróiak körülzárták Tarabost. A montenegrói csapatok Szkutarit északnyugati irányból 10 kilométernyire megközelítették.

Skutari bevétel.

SZERAJEVO, okt. 26. Hivatalosan jelentik, hogy Skutarit a montenegróiak tegnap délután bevették.

Szerb győzelem.

BELGRÁD, okt. 26. A szerb hadsereg Úszküb előtt áll.

Felégetett város.

SZALONIKI, okt. 26. A törökök, mikor látták, hogy Kumanovot tovább nem tarthatják, felgyújtották a várost, amely porig leégett.

Tuzi bevétel.

BELGRÁD, okt. 26. A főparancsnok jelenti, hogy a szerbek Tuzit bevették.

Elfoglalt városok.

BELGRÁD, okt. 26. A szerbek tegnap elfoglalták Veleknicát.

KONSTANTINAPOLY, okt. 26. A hadügyminiszter hivatalosan jelenti, hogy a szerbek Prisztinát elfoglalták.

Abdul Hamid a haditanácskozásokon.

KONSTANTINAPOLY, okt. 26. A szultán kívánságára Abdul Hamidot nem vitték el Brussába, hanem az ex-szultán is résztvesz a haditanácskozásokon.

A törökök egérfogóban?

ATHEN okt. 26. A törökök helyzete az Aljakmon völgyben kétségbeesett. Itt számítanak rá, hogy a törökök vagy megadják magukat, vagy pedig kétségbeesett harcba bocsátkoznak. A törökök tényleg egérfogóban vannak és valóságos Szedán

előtt állanak. Az egész 30.000 főnyi sereget elvesztettnek tekintik. A görögök remélik, hogy hét nap alatt Szalonikiben lesznek.

A miniszterelnök nyilatkozik.

BUDAPEST, okt. 26. A miniszterelnök hosszú nyilatkozatot adott le a Budapesti Hírlap mai számában és az ellenzék személyi követeléseire vonatkozólag kijelentette, hogy a béke megkötésénél az egyéni szempontok nem játszanak semmi szerepet. Tisza István — ugymond a miniszterelnök — már kijelentette, hogy szívesen távozik a házelnöki székből, hiszen hivatását már betöltötte. Én magam is visszavonulok abban a percben, amikor visszaadhatom a nemzetnek legfontosabb alkotmányjogi szervét, a munkaképes parlamentet. Ezt annyival inkább is szívesen teszem, mert a mostani viszonyok között nem olyan nagy öröm magyar miniszterelnöknek lenni.

Az ellenzék magatartása.

BUDAPEST, okt. 26. A szövetkezett ellenzék intő bizottsága hétfőn Kossuth Ferenc lakásán értekezletet tart, amelyen a szerdai képviselőházi ülésen és a delegáció követendő magatartásukat beszél meg. Ugy hírlik, hogy a tervbe vett demonstrációról is szó lesz. Beszélik, hogy az ellenzék a delegáció ülését meg akarja hiúsítani és rákényszeríti a kormányt, hogy a katonasággal fegyvert alkalmaztasson.

Eszterházy Alajos meghalt.

BÉCS, okt. 26. Eszterházy Alajos herceg, v. b. t. t., a magyar testőrség kapitánya az éjjel 11 órakor 68 éves korában meghalt.

Kovács Gyula ügye.

BUDAPEST, okt. 26. Az igazságügyi orvosi tanács tegnap délután 5 órától fél 8-ig tanácskozott afelett az orvosi vélemény felett, amelyet Moravcsik és Oláh tanárok törvényszéki orvosszakértők adtak Kovács Gyuláról. A tanács döntése, melyet ma délelőtt írásban terjesztettek az igazságügyminiszter elé, megegyezik az orvosszakértők azon véleményével, hogy Kovács Gyula épelméjű ugyan, de tettét olyan öntudatzavarban követte el, amely az öntudatlanság fokáig emelkedett.

Berchtold gróf Bécsben.

BÉCS, okt. 26. Berchtold gróf külügyminiszter és neje tegnap este Floreneből ide visszaérkeztek.

Czuber Berta bárónő lesz.

BÉCS, okt. 26. A király a legközelebbi napokban a bárónői rangot fogja adományozni Burg Ferdinand, volt főherceg nejének, Czuber Bertának, Czuber Károly egyetemi tanár leányának.

A nagybeteg cárevics.

LONDON, okt. 26. A Daily Mail pétervári tudósítója a hivatalos bulletinnekkel elentétben azt jelenti lapjának, hogy Alexej

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminisztérium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

Az I. osztály huzása 1912. november hó 21. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1912. évi október hó 27-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Tolnay. Hazay.

trónörökös állapota nagyon komoly. Az uralkodócsalád tagjaihoz az az értesítés ment Spalából, hogy a trónörökös hashártyadallásban betegedett meg. Az orosz fővárosban a legvadabb híresztelések keringenek, biztosan azonban természetesen nem lehet tudni. A cárné egészen le van törve.

Becker — bűnös.

NEW-YORK, okt. 26. Becker rendőrhadnagyot, Rosenthal játékbankos meggyilkolásában a bíróság bűnösnek találta.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

Kopott vagy kifakult angol **bőr-butort** bármely színre újra **átfestek**. Szintartósságért kezeskedem. **EISLER S.** kárpitos
Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

Hotel Slatina, Abbazia

A Slatina-fürdővel szemben a katonai gyógyház mellett. Előkelő családi ház. Szobák ellátással s anélkül nagy étterem, kert, magyar és francia konyha. Villanyvilágítás. Mérsékelt árak. Telefon 101. Tulajd. Lackner Fanny.

Schmidt-cirkusz.

Holnap vasárnap d. u. 4 órákor és este 8 órákor

2 nagy előadás

feljesen új műsorral és ujonnan szerződteft tagokkal.

A délutáni előadás igen mérsékelt helyárak mellett förténik.

Az esti

HELYÁRAK: Páholy (5 személyre) 15 kor., Zártszék: I. sor 3, II. sor. 2.40 korona. Első hely III-IV. sor. 1.60 korona, második hely V-VI. sor. 1.20 korona, harmadik hely VII. sor 1 korona, karzati álló hely 40 fillér.

CIRKVENICA

Szálloda **HORVÁTH** Étterem

Penzió

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és arnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Fül-, Orr- és Gége-

betegeknek rendel

d. u 4-5-ig

Dr. TAUFFER E.

Via Edmondo De Amicis 3. sz. fsz.

Új magánhegedűiskola

Serrazanetti Ágost, a városi zeneiskola okleveles tanára magánórát ad hegedűjátékban és hegedűjátéknak zongorán való kísérésében. Felvilágosítások a Hangverseny Egyesület (Società di Concerti) helyiségében, Corso 23, III. emelet.

Belaria vendéglő

FIUME

(Georgevics-ház) Via Fratelli Branchetta.

Kitünő magyar konyha. Lletes étel. Kifogástalan italok.

TELEFON 13-35.

Hutter János

vendéglős.

Üziethelyiség fűszerüzletnek

való, berendezéssel együtt azonnál kiadó. Berendezés külön is eladatik. Via Valscurigne Kleisfete ház

Okleveles tanítónő

bécsi módszer szerinti

zongoratanítást vállal.

A jelentkezők kéreknek hogy címüket a lap kiadóhivatalába küldjék.

József Főherceg szálló

BUDAPEST.

Modern, kényelmes, tiszta. Vendég-szobák 3.- koronától feljebb. Gőzfűtés, lift. Jutányos penzió. A keleti pályaudvarral szemben.

VIII., BAROSS TER 2. szám.

Szines szövet-függönyök páronként 7.- koronától feljebb

Gyapot-étamine függönyök garantált színek párja K. 13.50.

Kiváló alkalom axminster-szőnyegeken 175x250 K. 21.-, 200x330 K. 36.-

Bonne femmes tülköl rávarrott mintákkal drbja K. 4.-

Ágytakarók tülköl rávarrott mintákkal 220x330 drbja K. 11.50

Pius asztalterítők rávarrott mintákkal drbja K. 17.-

Cheniglia lambrequin drbja K. 7.60

A nagy őszi idényre

megérkeztek már a

Szőnyegek

és

függönyök

Gazdag választék juta-zsineg-tapestry-velour és xylo futókban, ágyelőkben, teljes garnitúrákban, szövet- és csipkefüggönyökben, bonne femmes, stores és brisc-bise-ben.

Óriási

választék

a következő minőségű szalón-, ebédlő- és hálószoba szőnyegeken:

Gyapju Tapestry Velour

(a nagybecskereki szőnyegyárból)

Axminster Argaman

és kézzel előállított szőnyegeken.

Tiszelettel

WEISS M.

FIUME Corso 11

Trieszt Corso 9

Bécs IX.

Szabott árak!

Weiss Fanny

női divatterme

Fiume, Corso 10. I. emelet

tisztelettel jelenti, hogy párisi és bécsi újdonságai megérkeztek.

Kéri egyuttal, hogy azok megtekintése végett műtermet véteknyszer nélkül becses látogatásával szerencsétetni kegyeskedjék.

Magyar borok!

Ajánlok kitünő visontai és mátra-hegyaljai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjért 80 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 1 koronáért,

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápary 16.

Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

CORTE ANGELO, FIUME

Corso 27 sz., I. emelet. Telef. 2-27.
COIFFEUR - POSTISEUR - PARFUMFUR.

Onduláció, jelmez-parókák kézápolás (Manicure), arcmassage villamos árammal és gőzzel. - Hajfestés és fejmosás, a fejszárítása villamos készülék segítségével. Hajmunkák, párisi, londoni és bécsi modellek szerint.

Külön termek - Kivánságra házhoz küldök

Mosoda a Csillaghoz

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Via Remai 2 sz. alatt **nj mosodát nyitottam.**

Gyors és kifogástalan kiszolgálás. Magyar tulajdonos. Via Remai 2. — Telef. 15-87.

„Buffet Bellevue“

Viale Deák (a kapucinusok új házában)

Hideg és meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termésű borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen.

Szives pártfogást kér
SZIRMAI GYÖZÖNE.

Betegápolás

Az összes gyógykezelési eszközök, n. m. sérvkötők, haskötők, gummigörcsér-harisonyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TSA R.-T. cégnél
ALAPÍTTATOTT 1856. Telef. 958.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám
szerezhető be.

Most megjelent legújabb képes árjegyzéket kívánatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

A legkellemesebb izü és legolcsóbb savanyuviz a

Pécsi Tettye : forrásviz :

kapható minden drogeriában és étteremben.

Fiumei raktár: Fratelli Tausz cégnél - Telefon 186 szám.

Imperiál szálló

Viale Deák, a pályaudvartól egy percnnyire. Fiume legújabb szállodája. — 50 modernül berendezett szobával. — Szobák 2.40 K-tól feljebb Villany. — Lift. — Fürdők. A kávéház fényesen berendezve megnyit.

Tulajdonos LINENBERGER S.

Nattich Henrik

Fiume, Corso 35.

Nagy raktár mindennemű órákban, ébresztő, ingaórák, precíziós kronométer-órák és láncokban jutányos áron, jótállás mellett. — Saját javítóműhely.

ÓH JAJ! KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG

és elnyájkasodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER MELLPASZTILLAI

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 és 2 Kor.
Próbadoboz 50 fill.

Kapható gyógytárakban és drogeriákban.

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I.

Budapest, VI., Réval-u. 12.

— Kapható: Fiume és Szosakjelenen gyógyszertárban és drogeriájában.

Megfojtja az átkozott köhögés.

Éljén!
Egger-mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Valscurignei parcellázott telepen 2-3-4 szobás **családi házakat, villákat** és több lakásból álló **emeletes házakat** épít modern kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladásra és bérbeadásra.**

A telepen, a melynek kiterjedése circa 170.000 m², **telkek** is eladók. **A telep csatornázással, vívezetékekkel s villanyvilágítással van ellátva.**

A társaság ipartelepén gyártott **égett mész, zuzott kavics, homok és kölliszt olcsón** kapható.

Értekezni lehet a társaság műszaki irodájában

Via Clotilde 4 szám a.

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és tehergyorsáru forgalom, Görögország, Spanyolország, Észak és Dél-Amerika felé.

Triesztből Newyorkba személyforgalom.

„Laura“ gőzössel . . . . . okt. 19-én
„Martha Washington“ gőz. „ 26-án

Trieszt-Newyork-Philadelphia teherforgalom.

„Franconia“ gőzössel . . . . . okt. 19-én
„Clara“ „ „ „ 26-án
„Georgia“ „ „ „ 31-én

Patrasz, Almenia, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe, az

„Atlanta“ személy gőzössel . . . . . okt. 31-én

Almenia, Taneriffa, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe a

„Sofia Hohenberg“ szem. száll. gőzössel . . . . . okt. 17-én

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2. (Táviratcim: Cosulich. Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs I. Neuthorgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36 és a társaság más ügynökségeinél.

33 óceánjáró

GRADO

tengeri fürdő az Adrián. Gyógyidény áprilistól októberig. Fürdőidény májustól szeptemberig. Pompás fővényes strand. Homok- és napfürdők. 14.000 fürdővendég. Nagy fürdőinízet. 1400-nál több családi sátor a fővényparton. 30 szálló és penzió. Felvilágosítással és prospektussal ingyen szolgál a

FÜRDŐBIZOTTSÁG.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek,
Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek,
Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytisza. Bakteriamentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénáttal telítve fertőző betegségek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve kellemes adító hatás.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

LOVRANA

„Adria“ kávéház

Nagy strandterasse, gyönyörű tengeri kilátás. A legelőkelőbb társaságok találkozó helye. Abbaziából hajón és villamoson kellemes kirándulás.

Tulajdonos: Glück Alfonz

a Quarnero kávéháznak sok éven át volt igazgatója.

Trieszt a pályaudvarral szemben

„Alla Stazione“ étterem

A bpesti háziezred tisztikarának és a trieszti magyarságnak találkozó helye.

Kitűnő konyha. - Mindenkor friss sör. Olcsó árak.

Tulajd. Andriancich Ant.

a fiumei Deák szálló volt portása.

TÓTH JANOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

Eternit-pala Hatschek szabadalom

A jelenkor legjobb tetőfedője; könnyű, töreketlen, vihar- és tűzálló.

T. c.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy az

Eternit-pala

(HATSCHÉK SZABADALOM)

elárusítóhelye Fiume és környéke részére régi üzletpartainknál a

Braun Bernát és Tsa

cégnél van s kérjük t. megbízóinkat, hogy rendeléseikkel a fentvezetettekhez, vagy közvetlenül hozzánk fordulni sziveskedjenek minthogy valódi Eternit-pala Fiumében ezidőben egyedül s kizárólag csak a nevezett cégnél és nálunk Budapesten kapható.

Minden valódi Eternit-lemez a törvényesen védett „Eternit“ szójegygyel van ellátva, olyan darab amelyen e védjegy nincs, nem Eternit-pala. Csekély értékű utánzatoktól óvakodjunk.

Mély tisztelettel

Eternit-Művek, Hatschek szabadalom

Budapest, VI. Andrassy-ut 33.

Magyarok!!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sört, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe

Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

Renko Ferenc Kávéháza

ABBAZIA, a Tommasich Fürdőnél

Árak:

Fehér kávé	30 fillér
Tea rumimal	40 „
Üveg sör	40 „
1 liter bor	1.20 „
Tej	24 „

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ

Fényűzően berendezett kávétermek. Külön játék és billiard szalonok. Tengerparti terras és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők

Számos látogatást kér

WAGNER RICHARD, tulajdonos

LOVRANA LEGOLCSÓBB és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“

(„Zur schönen Kärntnerin“)

Imró Ferenc

borbély és fodrászterme

Fiume, Via A. Manzoni 7. (Braidia).

Kifogástalan kiszolgálás.

Mindenféle hajmunka

és női fésülés.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

Hotel „Vinodol“

CIRKVENICA

Étterem - Kávéház - Penzió

Legfinomabb kivitelű függőkbe, mell- tükbe és karcsattokba foglalt elsőrendű **brillánsok, gyöngyök, smaragd, zafir és rubinok**, továbbá medaillonok és nyakláncok leggazdagabb választékban s olcsó szabott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél

Fiume, Dante-tér 5. Fiók Abbaziában.

Nyomatott a „Polonia“ nyomdában Fiume.